

Kuusessa ollaan – vaikuttaako ilmasto- ja luontovääntö jouluperinteisiin?

10.12.2025

Vuonna 1980 eli 45 vuotta sitten ilmestyi Juice Leskisen ja Slam-yhtyeen joulu-LP ”Kuusessa ollaan”. Kun joululevyn nimikkokappaleen kertosäettä kuuntelee, ei voi olla täysin varma siitä, kuuleeko laulun kertosäteessä yhden u-kirjaimen vaiko kaksi u-kirjainta.

Marraskuussa oli Brasiliassa Belémin ilmastokokous. Yhdysvallat jäi kokouksesta kokonaan pois ilman virallista edustajaa. Vääntö kasvihuonekaasupäästöistä ja fossiilisista polttoaineista jatkui. Ilmastopolitiikka on myös talouspolitiikkaa, ja osa maailman maista elää öljyrahoilla. Belémin kokouksen isäntämaa eli Brasiliakin osin epäonnistui, kun sopua eikä tiekarttaa metsäkadon lopettamiseksi saatu aikaan.

Ilmastovääntöä Suomen metsien käytöstä

Brasilian metsäkatoteemassa päästääkin nopeasti Suomen metsiä koskevaan kansalliseen hiili- ja monimuotoisuusvääntöön. Hallitus lähetti 4.12.2025 kansallisen energia- ja ilmastostrategian selontekona eduskuntaan (Valtioneuvosto 5.12.2025).

Valtioneuvoston (5.12.2025) strategian mukaan: ”Maankäyttösektorilla tarkastellaan kokonaisvaltaisesti maa- ja metsätaloutta ja muuta maankäyttöä niin, että metsien hiilinieluista huolehditaan pitkäjänteisesti teollisuuden puunsaannin ja metsien käytön jatkuvuus turvaten.”

Kansallinen ilmastopaneeli, osa päättäjistä ja kansalaista on kuitenkin sitä mieltä, että Suomen metsien

hakkuita tulisi vähentää kasvihuonekaasupäästöjen leikkaamiseksi.

Naapurimaa Ruotsin metsien tilanne vaikuttaa monessa suhteessa paremmalta Suomen tilanteeseen verrattuna. Muun muassa metsäsektoria koskevien päästölaskentatapojen erilaisuus on tähän yksi syy. Toisaalta Australian hakkaamattomien luonnonmetsien kerrotaan muuttuneen päästölähteeksi.

Lisäksi suuri huoli luontokadosta ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ovat yhteisiä asioita keskusteltaessa jo kesäkuussa 2022 annetun EU:n ennallistamisasetuksen vaatimista kansallisista toimista.

Onko joulukuusiperinne vaarassa?

Kun osa EU-maista on aikanaan hävittänyt suurimman osan luonnonmetsistään, niin Suomen metsät ovat osaltaan nousseet keskiöön ilmasto- ja ennallistamiskeskusteluissa. Keskusteluun on noussut myös suomalainen joulukuusiperinne. Kun kuusen kaataa metsään syntyy hakkuuaukko ja hiilipäästö.

Joulukuusella on Suomessa vahva asema. Joulupuuseuran perinteisen laskelman mukaan kotitalouksistamme noin puolet on hankkinut jouluisen havupuun. Yli miljoona puuta on ostettu kotimaisilta viljelmiltä ja noin 300 000 kuusta hankittu omista tai sukulaisten metsistä. Joulupuumarkkinoiden arvo on Suomessa ollut noin 30 miljoonaa euroa bruttona vuosittain.

Kansallinen joulukuusiperinne tarkoittaa karkeasti noin 1,5 miljoonaa kuusta. Kirjoittajien laskelmien mukaan nuo joulupuut vievät metsistä ja joulupuuviljelmiltä vuosittain pois noin 6 miljoona ekvivalenttia hiilidioksiditonnia.

Joulukuusien kasvattamiseen tarvittava pinta-ala on myös kestävyyskysymys: Uutena avauksena Metsäkeskus on perustanut Ylistaroon elämysradan, jossa joulukuusien kasvattamista, ja muita maankäyttömuotoja, on demonstroitu sähkölinjojen alla, jolloin vähennetään kuusen kasvatustarpeita ruoantuotantoon tarkoitetuilla pelloilla.

Paljolti viljelmiin tukeutuvassa joulukuusikaupassa ei ole kysymys vanhojen luonnontilaisten metsien hävittämisestä. Vielä 1850-luvulla Suomen metsien pelättiin loppuvan voimaperäisen tervantuotannon, kaskeamisen ja laiduntamisen takia.

Tänäkään adventtina kukaan ei suuremmin väitä joulukuusiperinteen vaarantavan metsien kestävää kehitystä eikä heikentävän metsäluonnon monimuotoisuutta, koska on kyse juhlakauteen kuuluvista eduista ja saavutetusta etuoikeudesta.

Sika

Mutta palataan Juicen joululevyyn. Ei se levy pelkkää rienausta ollut. Suomalaisen joulumusiikin ehdoton klassikko on ”Sika”. Joulukinkut koskettavat Etelä-Pohjanmaan Ruokaprovinssia sekä koko ruokaketjun ammattilaisia. Joulu on kuitenkin vegaaneille suuri haaste. Lisäksi Ilmajoen Koskenkorvan kylässä valmistetaan juhlahetken juomaa, johon Juicekin usein lauluissaan on viitannut.

Juicen joululevyn yhden kappaleen tekijätiedossa lukee ”sävellys J. Sibelius, sanoitus Z. Topelius ja sovitus J. Leskinen.” On aika hiljentyä kuusen ja joulun sanoman äärellä tuon blues -sovituksen saaneen perinteisen joululaulun sanoin: ”En etsi valtaa loistoa, en kaipaa kultaakaan. Ma pyydän taivaan valoa, ja rauhaa päälle maan.”

Risto Lauhanen
MMT, erityisasiantuntija, TKI, Luonnonvara ja biotalous
SEAMK

Kari Laasasenaho
FT, erityisasiantuntija, TKI, Luonnonvara ja biotalous
SEAMK

Margit Ristimäen lahjoittama joulukuusi SEAMK Ruoka-alan kahvihuoneessa (kuva: Risto Lauhanen, 2025).

Lähde

Valtioneuvosto. (5.12.2025). Energia- ja ilmastostrategia vauhdittaa puhdasta siirtymää ja päästöjen vähentämistä. https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/energia-ja-ilmastostrategia-vauhdittaa-puhdasta-siirtymaa-ja-paastojen-vahentamista